

МОТИВИ

към

проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел

Предложеният законопроект има за цел да транспонира в българското законодателство част от изискванията на Директива (ЕС) 2019/1151 на Европейския парламент и на Съвета от 20 юни 2019 г. във връзка с използването на цифрови инструменти и процеси в областта на дружественото право (Директивата), с която се изменя Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно някои аспекти на дружественото право.

С Директивата се допълват съществуващите правила в областта на дружественото право на Европейския съюз, които са кодифицирани в Директива (ЕС) 2017/1132 в насока използване на все повече цифрови решения в дружественото право, включително при учредяването на дружествата и регистрацията на клонове, подаване на документи и обмен на информация за дружествата и техните клонове, съхраняване на документи в машинно четим формат, както и обмен на информация за текущо лишаване от права на лице да осъществява функциите на управител или директор. С изменението на Директива (ЕС) 2017/1132 се следва и принципът на еднократност, който държавите членки следва да прилагат в областта на дружественото право, което означава, че от дружествата няма да се изисква да подават една и съща информация до публичните органи повече от веднъж, като същата следва да се обменя по електронен път между регистрите на държавите членки чрез системата за взаимно свързване на бизнес регистрите (BRIS).

С Директивата се въвежда изискването за транспонирането на обстоятелствата, уредени с нейното издаване, чрез закони, подзаконови и административни разпоредби.

Българското законодателство изпълнява голяма част от изискванията, въведени с Директивата като:

- онлайн учредяване (чл. 13ж от Директивата) - осигурена е възможност за онлайн учредяване на всички субекти, подлежащи на вписване в търговския регистър (не само за ООД и ЕООД, каквато възможност допуска Директивата);

- онлайн подаване на документи и информация за дружествата (чл. 13й от Директивата) – осигурена е възможност за онлайн заявяване на промени за всички субекти, регистрирани в търговския регистър, както и за онлайн прилагане на документите, доказващи заявените обстоятелства; като стимул за електронно подаване на заявления, законодателят е предвидил заплащане на двойно по-ниски такси; предвидена е възможност за електронно постъпване на актовете на съда и на други държавни органи, въз основа на които законът предвижда извършване на вписвания, отбелязвания и заличавания в регистъра;

- преобразуване в електронна форма на всички документи и информация, които са подадени на хартиен носител (чл. 16, пар.2, предложение второ от Директивата) – осигурено е в случаите, в които заявленията и документите са подадени на хартиен носител, те се дигитализират (сканиран образ се въвежда в информационната система на търговския регистър) от приелите ги служители на Агенция по вписванията. Документите се съхраняват в електронно дело на субекта;

- публичен достъп до документите и информацията в регистъра (чл. 16, пар.3 от Директивата) – търговският регистър е публичен и вписаната в него информация и обявените в него актове са достъпни свободно и безплатно онлайн от всяка точка на света и във всеки един момент; предоставен е регистриран онлайн достъп (чрез КЕП или сертификат) до електронните изображения на документите, депозирани в регистъра и послужили за извършване на вписванията, заличаванията и обявяванията в него;

- кратки срокове за регистрация при онлайн учредяване (чл. 13ж, пар.7 от Директивата предвижда срок между 5 и 10 дни в различните случаи) – сроковете за вписване в търговския регистър са по-кратки: в работния ден, следващ подаване на заявлението за първоначална регистрация на търговец, вкл. и за клон на чуждестранен търговец, и 3 работни дни след подаване на заявлението за вписване на промяна в обстоятелствата; обстоятелствата, въз основа на постановени съдебни актове, се вписват незабавно – в същият ден на депозирането на акта в търговския регистър;

- използване на средства за електронна идентификация при онлайн процедурите (чл. 13б от Директивата) – при онлайн обявяване в регистъра лицата се идентифицират с електронен подпис, а при извършване на проверки в регистъра – чрез електронен подпис или сертификат, издаден от Агенция по вписванията;

- вписванията, заличаванията и обявяването на актове в търговския регистър се извършват изцяло в електронна среда от длъжностни лица по регистрацията в информационната система на търговския регистър; осигурена е и възможност за публикуване в електронен формат на постановените откази за вписване, заличаване и обявяване на обстоятелства в регистъра, както и на дадените указания при установени нередовности по подадените заявления; при предварително заявено съгласие от заявителя е осигурена възможност за автоматично изпращане на отказите и указанията по електронна поща;

- публичен достъп до електронни копия на документите и информацията чрез системата за взаимно свързване на регистрите (чл.16а, пар.9 от Директивата) - от 30.03.2022 г. българският търговски регистър е свързан със системата за взаимно свързване на търговските регистри и достъпът до всички вписани в търговския регистър обстоятелства и обявени актове е безплатен.

С предложения законопроект се допълват в българското законодателство правилата за предоставяне и получаване на безплатна информация чрез системата за взаимно свързване на регистрите на вписаните обстоятелства и обявени актове относно клон на чуждестранен търговец в България, както и обстоятелства относно вписване и закриване на клон на българско дружество в друга държава членка на ЕС.

Предвиденото изискване в Директивата за обмен на информация е в три хипотези:

1. информация относно регистрация на клон;
2. информация относно закриване на клон;
3. информация за промени в дружеството.

И в трите случая на обмен на информация относно клонове следва регистърът, получил съобщението, не само да уведоми регистъра подател за получаването, но и да отрази получената информация.

В тази връзка са предложени изменения в чл. 3а от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел и в чл. 17а от Търговския закон, с които се разширява обемът на информацията относно български дружества и съответно относно чуждестранни юридически лица, регистрирали клон в България, която информация ще се обменя посредством системата за взаимно свързване на регистрите. По-конкретно, в допълнение към предвидения в първоначалната редакция на чл. 3а ЗТРРЮЛНЦ (ДВ, бр. 22 от 2015 г., в сила от 01.01.2017 г.) обмен на информация относно ликвидация, несъстоятелност и заличаване е предвидено незабавно предоставяне и съответно незабавно приемане на данни за фирмата, правната форма, регистрационния номер, седалището, представителството, управителните и контролните органи, както и данни относно обявените актове по чл. 6, ал. 3 ЗТРРЮЛНЦ на вписано в българския търговския регистър дружество, съответно за оповестените годишни финансови отчети на чуждестранното лице.

С измененията и допълненията на чл. 17а от Търговския закон се въвежда изискване за вписване на седалището на чуждестранния търговец по партидата на регистрирания от него в България клон и възможност за вписване по партидата на български клон на чуждестранно юридическо лице на разширения кръг данни, посочени в чл. 3а, ал. 2 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, въз основа на служебно получено чрез системата за взаимно свързване на регистрите уведомление.

Предвиден е срок за заявяване на вписване по партидите на заварените клонове на чуждестранни търговци на седалището на чуждестранния търговец, тъй като съгласно действащата нормативна уредба това обстоятелство не подлежи на вписване в търговския регистър.

На законово ниво е предложено да се установи правната възможност за въвеждане изискването на Директивата на образци за учредителни актове на дружество с ограничена отговорност и еднолично дружество с ограничена отговорност. С допълнение в Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел е предвидено тези образци да бъдат подробно регламентирани на подзаконово ниво в Наредба № 1 от 14.02.2007 г. за воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел.

Резултатите от предлаганите нормативни промени са свързани със:

-осигуряване на въвеждането в българското законодателство на изискванията на европейското законодателство в областта на търговската регистрация и обмена на данни чрез системата за взаимно свързване на регистрите;

- предотвратяване на възможността за предприемане на санкционни действия от страна на ЕС;

- укрепване на вътрешния пазар и финансовата стабилност чрез защита на надеждността на стопанския оборот и осигуряване на по-висока степен на правна сигурност в икономическия, обществен и стопански живот в страната, повишаване на инвестиционната дейност в България както от местни, така и от чуждестранни инвеститори.

Законопроектът съдържа разпоредби, транспониращи актове на Европейския съюз, поради което е изготвена справка за съответствието му с европейското законодателство.

Крайният срок за транспониране в националните законодателства на държавите - членки на тази част от изискванията на Директивата беше до 1 август 2022 г.